

EL 80È ANIVERSARI DE LA BATALLA DE L'EBRE

L'únic lloc on deixar flors

Familiars inscrits al banc d'ADN s'aferren al simbolisme de Camposines perquè fins ara no hi ha indicis d'on són les restes dels 'seus' desapareguts.

La Fatarella Dani Sainz de Aja

El Memorial de les Camposines de la Fatarella és el més paregut que tenim a Catalunya a una tomba al soldat desconegut. Tenim el Fossar de les Moreres, sí, però cap monument a tots aquells morts sense nom de la nostra guerra del segle XX, tal com els que hi ha a França o al Regne Unit. El Memorial és un niu de metralladora convertit en mural de noms i cognoms de soldats, la majoria republicans, morts a la Batalla de l'Ebre. En concret, 1.544 noms després que diumenge passat se'n van afegir 160 durant l'acte de commemoració dels 80 anys del fi de la batalla.

Aquí troben un lloc on tenir un record els descendents dels desapareguts del front de l'Ebre, on es calcula que van morir entre 20.000 i 30.000 soldats entre els dos bàndols. De les desenes de famílies convidades pel Departament de Justícia a l'acte solemne del dia 18, algunes no trobaven el nom del seu avi o del seu tiet i, simplement, deixaven flors en qual-sevol de les 39 plaques.

La majoria feien fotos del llistat on apareix el seu familiar, l'únic lloc que tenen per a recordar-lo. Com Francisca Estapé, que no té cap pista d'on poden estar les restes del seu tiet. **"La meua àvia, que era la mare del desaparegut, sempre deia que potser havia marxat amb els russos. Quan estava tan desesperada va anar a veure vidents, fins i tot",** recorda. El seu germà ha donat ADN al programa d'identificació genètica de la Generalitat, que ja ha recollit més de 2.000 mostres. **"A veure..."**, sospira Estapé.

Roser Vilaplana ha trobat el seu oncle, mort a Gandesa, entre els nous noms que s'han afegit a les Camposines. **"Sóc l'única que quedo de la família directa. Em van fer la prova de l'ADN i estem esperant a veure si, per sort, el troben".** Explica que el seu pare el va buscar entre els camps de refugiats de França, als llistats de Creu Roja... **"I res"**. Tant Vilaplana com Estapé coincideixen que este és l'únic lloc que tenen per a recordar-los. **"A ells, i a tots en general",** afegixen.

Altres familiars no tenen ja ni un bri d'esperança de trobar les persones que busquen des de fa 80 anys. Són els més vells, com Francisco Guerrero, de Sabadell, que ha vingut a la Fatarella acompanyat dels seus fills i els seus nets. El pare de Francisco va marxar al front de l'Ebre i mai més van saber-ne res. **"Quan va acabar la guerra vam anar a Creu Roja internacional, vam escriure al Papa perquè tenia una llista de desapareguts..."**, recorda emocionat. Els seus fills han fet les gestions amb Justícia per a inscriure l'avi al llistat de soldats desapareguts. Però Francisco no hi confia ja. **"Esperança? Cap. L'únic que demano és que no torne a passar més"**.

PLA DE FOSSES: POCS RESULTATS

En paral·lel al programa de recollida d'ADN, des del 2017 s'han obert 14 fosses i s'han exhumat 250 cossos dins de les actuacions previstes al Pla de fosses iniciat per l'exconseller Raül Romeva. Estes restes s'anitzen genèticament i es creuen amb el banc d'ADN. Fins ara els resultats han sigut molt discrets. Només s'ha pogut identificar una persona enterrada a la fossa del Soler, a les Garrigues, en coincidir el seu ADN amb el del seu net donant. A les Terres de l'Ebre s'han localitzat més de 120 fosses comunes i este 2018 se'n va obrir la primera, a Miravet, on es van trobar 99 cadàvers.

La consellera de Justícia, Ester Capella, va assegurar diumenge que la voluntat del Govern és **"clara i determinada d'obrir totes les fosses que tenim al país"**, si bé va tornar a reconèixer que **"anem molt tard"**. No va posar cap calendari per a una pròxima actuació a les Terres de l'Ebre i es va limitar a dir que **"n'hi ha moltes de previstes"**. **"Tenim diverses coses a punt i forçarem la màquina per a fer tot allò que volem fer"**, va dir Capella. L'última actuació del departament de Justícia en relació al Pla de Fosses ha sigut l'enterrament de 18 excombatents trobats en dos fosses de Prats de Lluçanès el passat 9 de novembre. Les restes es van analitzar genèticament i es van creuar amb les 2.000 mostres del

Familiars de víctimes de la Batalla de l'Ebre depositant flors a Camposines, diumenge passat. / D. SAINZ

banc d'ADN sense obtenir cap resultat. Així, i tal com marca la Llei de Fosses de 2009, les despulles s'han

enterrat i dignificat al cementiri del municipi on s'han trobat. El mateix passarà amb els 99 individus trobats

a Miravet, en cas de no poder identificar cap cos. Una altra tomba al soldat desconegut. ■

Bons Nadals !!

NADAL 2018

Reserva imprescindible en tots aquests menús
Informació i reserves - 977 74 05 51 - mar@miamicanpons.com

Menús de Pre-Nadal	35 - 40 - 50€ + IVA	SOPAR COTILLÓ
Dinar de Nadal, dia 25	72€	31 de DESEMBRE
Dinar de Sant Esteve, dia 26	55€	MÚSICA EN VIU BOSSA COTILLÓ BARRA LLIBRE
Menú de Cap d'Any, dia 1	55€	fins les 3 de la matinada
Menú de Reis, dia 6	48€	120 €

IVA i BEGUDA INCLOSÀ - RESERVA IMPRESCINDIBLE